

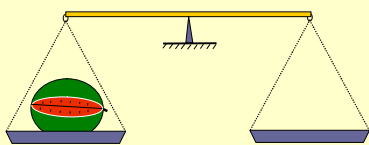
DIGITÁLIS MÉRÉSEK ALAPJAI, DIGITÁLIS MŰSZEREK

MÉRÉSI ELV

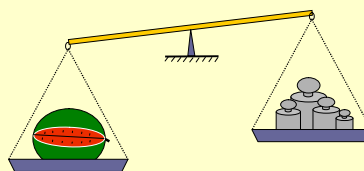
ANALÓG

DIGITÁLIS

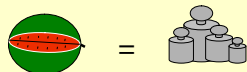
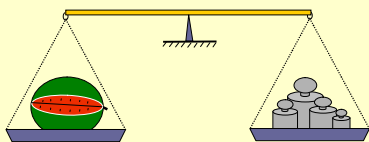
ANALÓG MÉRÉS

ANALÓG MÉRÉS

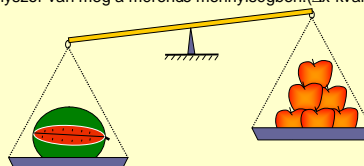

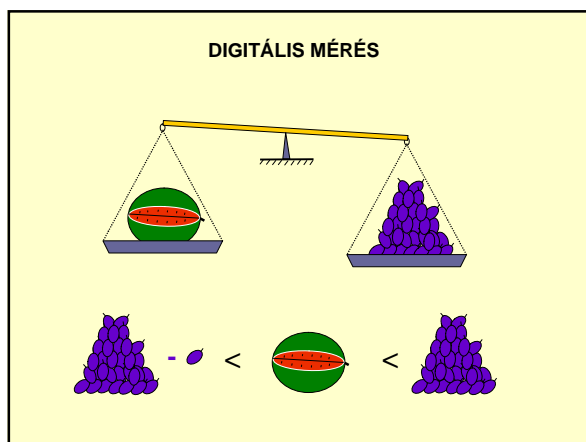
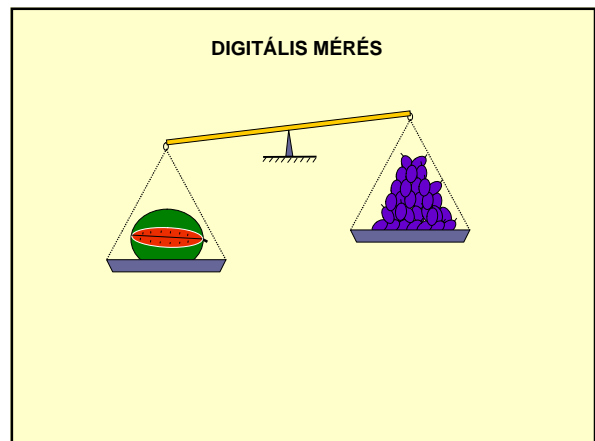
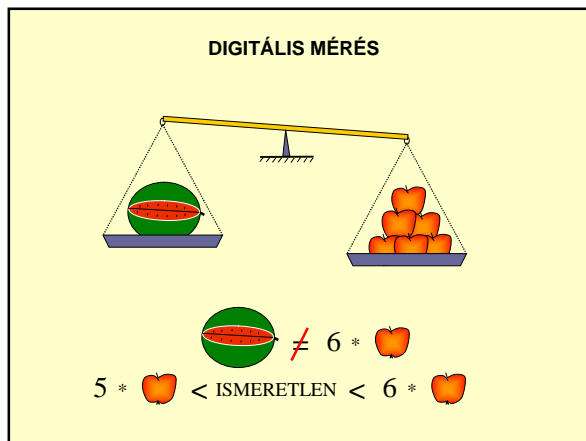
ANALÓG MÉRÉS

DIGITÁLIS MÉRÉS

Mérés elve: felosztjuk Δx -re a tartományt, megszámoljuk hányszor van meg a mérendő mennyiségben. (Δx -kvantum)

DIGITÁLIS MÉRÉS = SZÁMLÁLÁS

KVANTUMEGYSÉG KÉPZÉS
(kvantum=az a legkisebb egység, amely még önmagában hordozza az információt)

SZÁMLÁLÁS = HÁNYSZOR VAN MEG A KVANTUMEGYSÉG A MÉRT MENNYISÉGBEN

(A mérési folyamat a kvantálás)

DIGITÁLIS MÉRÉS = SZÁMLÁLÁS

$X_m = \text{MÉRENDŐ MENNYISÉG}$

$DX = \text{KVANTUMEGYSÉG}$

$N_m = X_m / DX$

DIGITÁLIS MÉRÉS = SZÁMLÁLÁS

- u Diszkrét időpontokban mérek – mintavételezett mérés
- u Kijelzés – BCD – binárisa kódolt decimális
  - Folyadékkristályos
  - Gázkisülékes cső
  - Led
  - NIXI cső
- u Pontosság – a kvantum szélességétől függ (1-2 nagyságrend)
- u Tárolható
- u Nincs leolvasási hiba
- u Nagy távolságra vihető

Mérési módszerek összehasonlítása

	ANALÓG	DIGITÁLIS
Mérési mód	$X \propto \alpha$	mintavételezett
Pontosság	$\pm 0,1\%$	$\pm 0,001\%$ (kvantum)
Mérési sebesség	1 s (beállási idő)	Több ezer/s (kvantum)
Kijelzés	Mutatóleovasási hiba	Számjegyes - egyértelmű
Érzékenység	Sok méréshatár	Nagyobb-nagy intervallum átfogás
Szemléltethetőség	szemléletes	Kevésbé áttekinthető
Tárolás	-	Tárolható, továbbítható
Automatizálhatóság	-	Mérésautomatizálás, öntesztelés, hitelesítés
Ár	olcsóbb	Bonyolultabbak, drágábbak

DIGITÁLIS
MŰSZEREK JELLEMZŐI

MEGJELENÍTHETŐ SZÁMJEGYEK SZÁMA

3 DIGITES

888

3 és 1/2 DIGITES

1888

4 DIGITES

8888

DIGITÁLIS
MŰSZEREK JELLEMZŐI

MEGJELENÍTHETŐ SZÁMJEGYEK SZÁMA

AZAZ:

1/2 DIGIT:

AZ ELSŐ HELYÉRTÉKEN KIJELEZETT ÉRTÉK „1” VAGY (ÉRTÉKTELEN) „0”

3/4 DIGIT:

NEM FÉL ÉS NEM IS EGÉSZ DIGIT

AZ ELSŐ HELYÉRTÉKEN KIJELEZETT LEGNAGYOBB SZÁM LEHET „2”, „3”, „4”...

8888

DIGITÁLIS
MŰSZEREK JELLEMZŐI

MÉRÉSI TARTOMÁNYOK

PL.: 3 ÉS 1/2 DIGITES FESZÜLTSGMÉRŐNÉL

-199,9 mV ... +199,9 mV

-1,999 V ... +1,999 V

-19,99 V ... +19,99 V

-199,9 V ... +199,9 V

DIGITÁLIS
MŰSZEREK JELLEMZŐI

FELBONTÁS (kvantum) - A LEGKISEBB MÉRHETŐ JEL

pl.: 3 DIGITES KIJELEZŐVEL

KIJELEZHEŐ: 000 -TÓL 999 -IG

1000 ÁLLAPOT

FELBONTÁS: 1/1000 AZAZ 0,1%

Ha a $U_{mh}=2V$ $DU=2/1000=2\text{ mV}$ DIGITÁLIS
MŰSZEREK JELLEMZŐI

BEMENETI IMPEDANCIA

A BEMENET SOROS HELYETTESÍTŐ
IMPEDÁNCIÁJA

PÉLDÁUL: 10 MW, párhuzamosan C <100 pF

DIGITÁLIS MŰSZEREK JELLEMZŐI

PONTOSSÁG

PONTOSSÁG $\hat{=}$ MÉRÉSI HIBA

TÖBB TÉNYEZŐBŐL ADÓDIK

FÜGGHET: A MÉRT ÉRTÉKTŐL (READ DIGIT)
JELÖLÉSE $\pm X \% \text{ RDG}$

A MÉRÉSHATÁRTÓL (FULL SCALE)
JELÖLÉSE $\pm Y \% \text{ FS}$

TARTALMAZ: SZÁMLÁLÁSI ÉS KIJELEZÉSI HIBÁT
JELÖLÉSE $\pm Z \text{ DIGIT (D)}$

PÉLDÁUL:

AC Voltage (Auto Range) EDM-88

Range	Resolution	Accuracy		Overload Protection
		(@50Hz ~ 60Hz)	(@45Hz ~ 5kHz)	
500mV	100µV	$\pm (1.0\% + 4\text{dgt})$	$\pm (1.5\% + 4\text{dgt})$	500V DC or 350V AC rms
5V	1mV	$\pm (1.0\% \text{rdg} + 4\text{dgt})$	$\pm (1.5\% \text{rdg} + 4\text{dgt})$	1200V DC or 850V AC rms
50V	10mV	$\pm (2.0\% \text{rdg} + 4\text{dgt})$	$\pm (2.0\% \text{rdg} + 4\text{dgt})$	
500V	100mV	$\pm (2.0\% \text{rdg} + 4\text{dgt})$	$\pm (2.0\% \text{rdg} + 4\text{dgt})$	
750V	1V	$\pm (2.0\% \text{rdg} + 4\text{dgt})$	$\pm (2.0\% \text{rdg} + 4\text{dgt})$	

$U_x = 2 \text{ V}$ MÉRÉSÉNEK HIBÁJA: (EDM-88 4 digités) 8888

A mérést 5 V-os méréshatárban végezzük.

Az 1% rdg-ből adódó hiba 20 mV

a 4 digit-ből adódó hiba 4 mV

ez összesen 24 mV

$h_{UX} = (24\text{mV}/2\text{V}) \cdot 100\% = 1,2 \%$

1. példa:

Mekkora a feszültségmérés hibája ha 3 és fél digités műszerrel 20 V-os méréshatárban 4V-ot mérünk, és a műszerkönyvben a következő adatokat találtuk: "egyenfeszültségmérés hibája $\pm (0.1\% \text{FS} + 2\text{digit})$ "

Megoldás:

A méréshatárra megadott értékekből adódó abszolút hiba: $H_{FS} = 20 \cdot 0.1 \cdot 10^{-2} = 20 \text{ mV}$, a kijelzett szám: 4.00

a kijelzésből adódó hiba: 4.00 → 3.98
 $H_{ki} = \pm 20 \text{ mV}$ → 4.02

Mivel csak ez a két adat ismert, ezt kell figyelembe venni, így az összes abszolút hiba:

$H = H_{FS} + H_{ki} = 20 + 20 = 40 \text{ mV}$

A feszültségmérés relatív hibája:

$$h = \frac{H}{x_m} = \frac{40 \text{ mV}}{4 \text{ V}} = \pm 0.01$$

$$h = \pm 1\%$$

2. példa:

Egy 200,0 V méréshatárú digitális feszültségmérő felbontóképességét minimálisan hány bites átalakító biztosítja?

Megoldás:

A megadott kijelzés szerint a teljes tartományt 2000 részre kell felosztani.

Ha n jelöli az átalakító bitszámát, akkor $2^n \geq 2000$ azaz $n \geq 11$.

DIGITÁLIS MŰSZER

UNIVERZÁLIS MŰSZER
KÉSZÍTHETŐ,

KÖNNYEN KEZELHETŐ,
BEMENETEI VÉDETEK,

DIGITÁLIS MŰSZER

AUTOMATIKUS
MÉRÉSHATÁRVÁLTÁS,

KEVÉS KEZELŐSZERV,

SPECIÁLIS MÉRÉSI FELADATOK
ELVÉGEZRE ALKALMAS,

PL.: DU MÉRÉSE

DIGITÁLIS MŰSZER

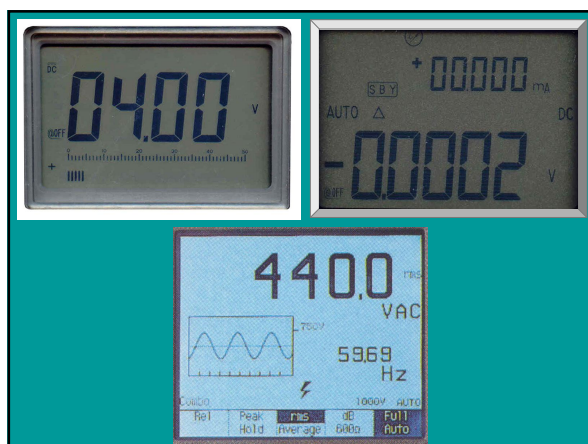
NAGYMÉRETŰ
JÓL LELOVASHATÓ
SZÁMJEGYES ÉS ANALÓG
KIJELEZŐ

SZÁMÍTÓGÉPE KAPCSOLAT
A MÉRÉSI ADATOK TOVÁBBI
FELDOLGOZÁSÁRA

DIGITÁLIS MŰSZER

KEVÉS ELHASZNÁLÓDÓ
MECHANIKAI ALKATRÉSZ,
MEGBÍZHATÓ MŰKÖDÉS,

KIS MÉRETŰ A MŰSZER,
ELÉRHETŐ ÁR

DIGITÁLIS MŰSZER

FREKVENCIA
ÉS
IDŐMÉRŐ

EGYENFESZÜLTSG
MÉRŐ

DIGITÁLIS FREKVENCIAMÉRÉS

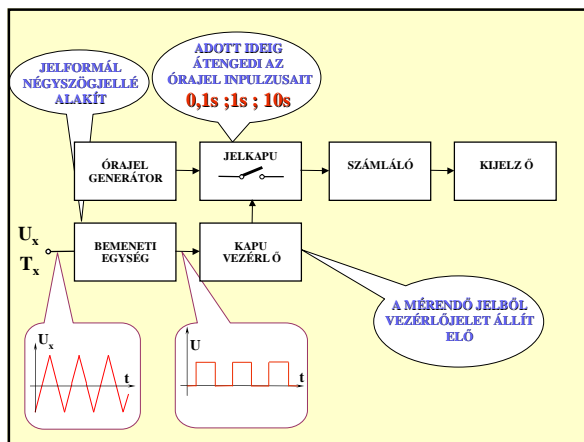
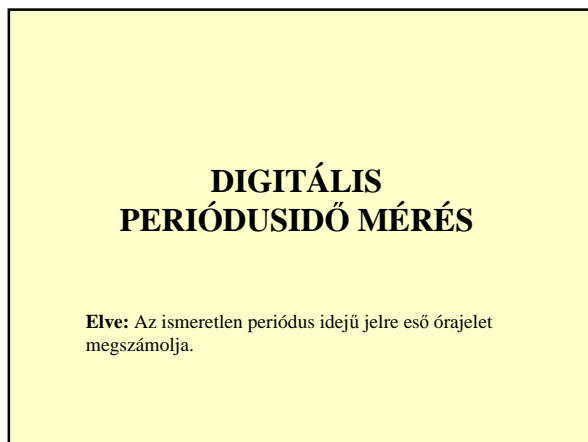
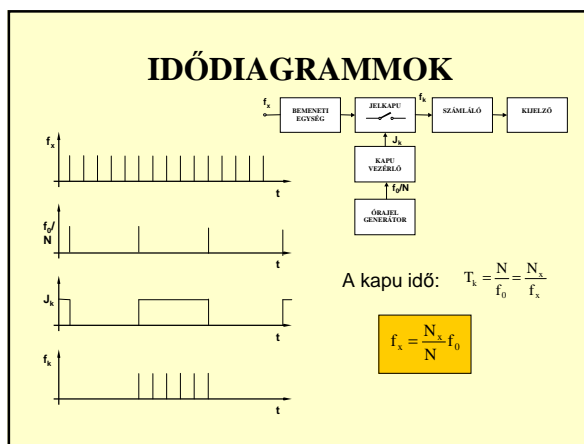
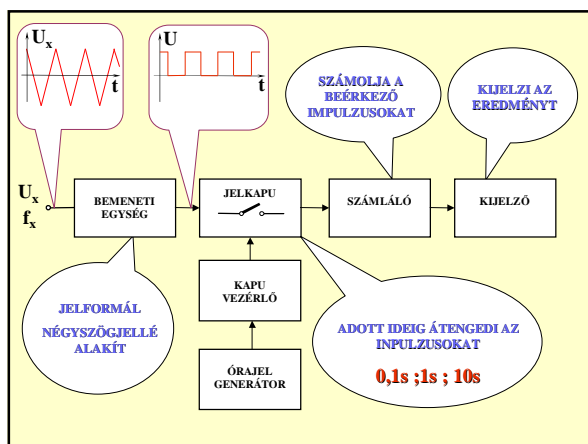
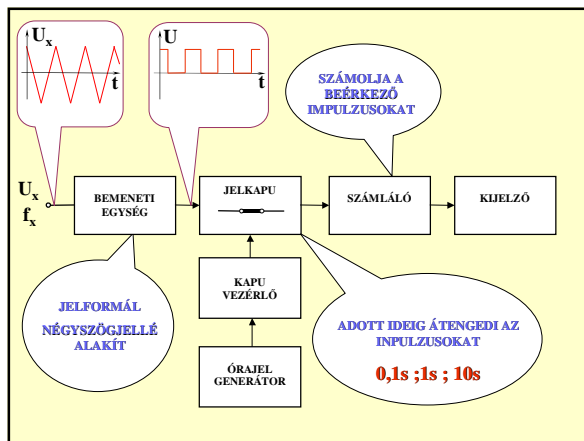
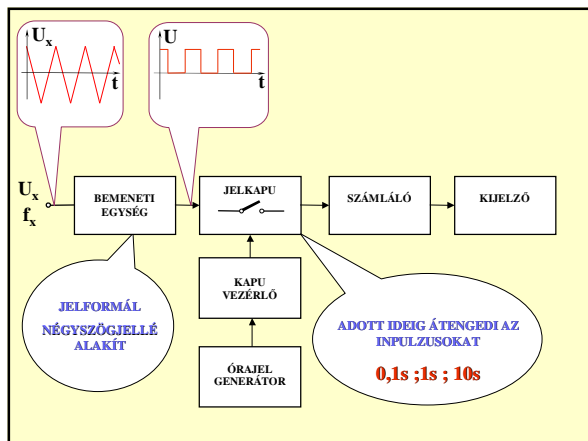
DIGITÁLIS FREKVENCIAMÉRÉS

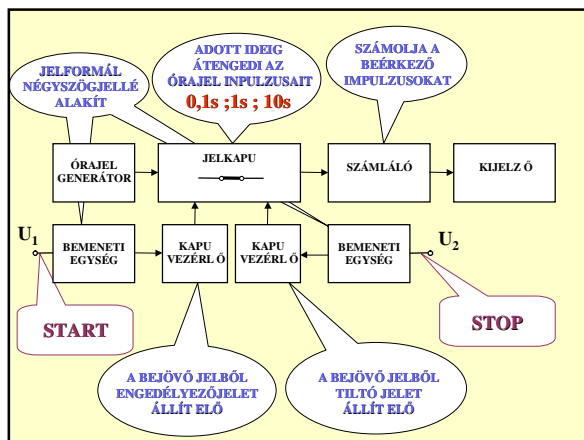
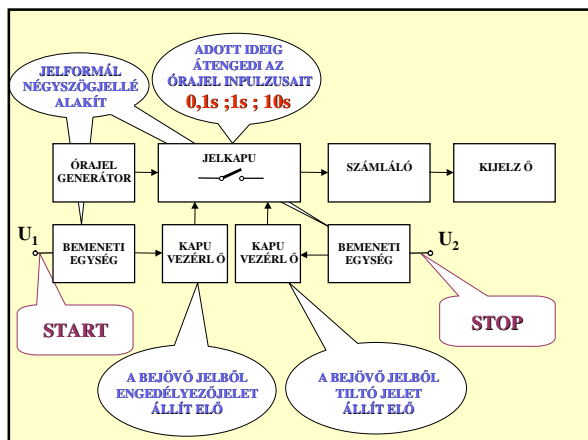
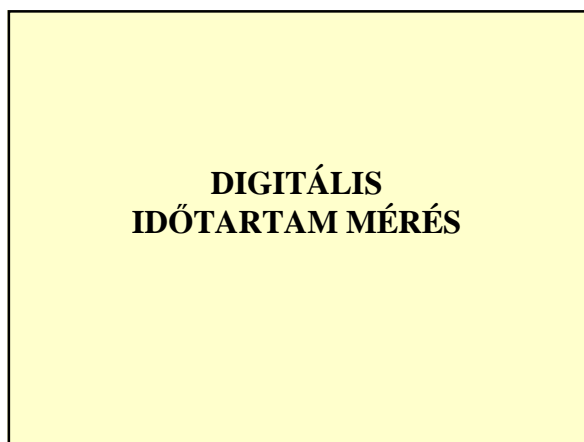
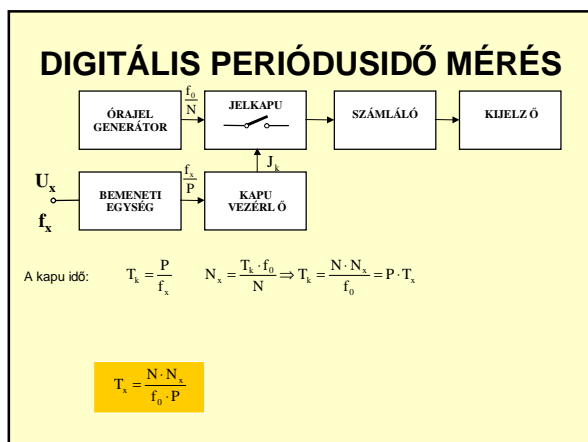
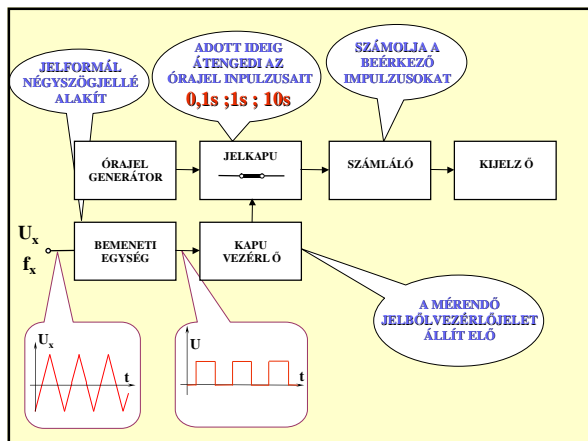
Feladata: A periódusok összeszámolása

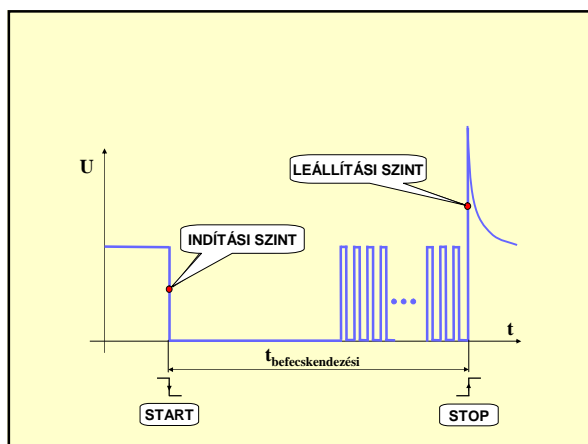
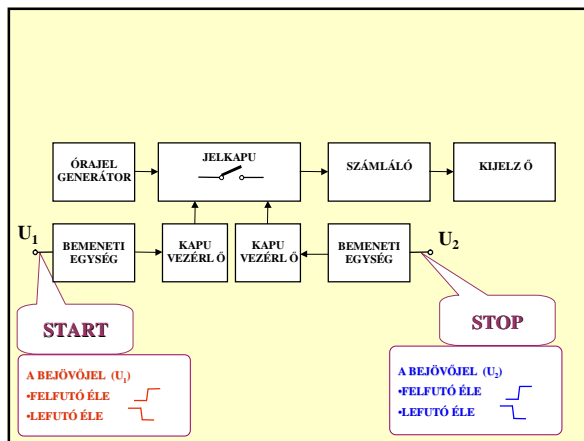
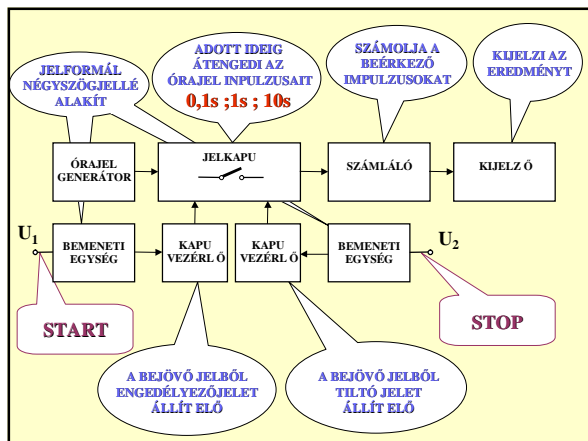
Alkalmazása:

- frekvenciaarány mérés
- idő, időtartam mérés
- számlálás
- fázisszög mérés

Mérés elve: Az ismeretlen frekvenciát egy ismert frekvenciához hasonlítjuk, amelyet egy nagy pontosságú oszcillátor állít elő. ($f_0 = 10 \text{ MHz}$ órajel)

DIGITÁLIS FESZÜLTSG MÉRŐK

Egyenfeszültségmérő

(Árammérés – feszültség mérésre vezetjük
Váltakozófeszültség mérés

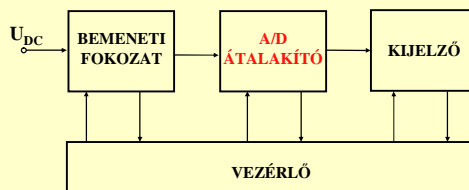
- AC/DC-vel kiegészítés – csúcs
- közép
- TRUE RMS - matematikai
- fizikai - hőelem

DIGITÁLIS EGYENFESZÜLTSG MÉRŐK

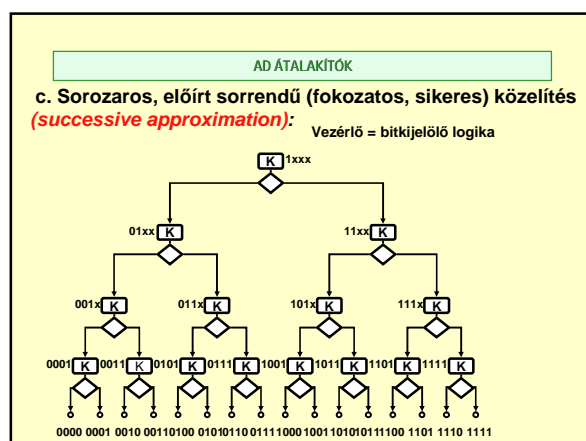
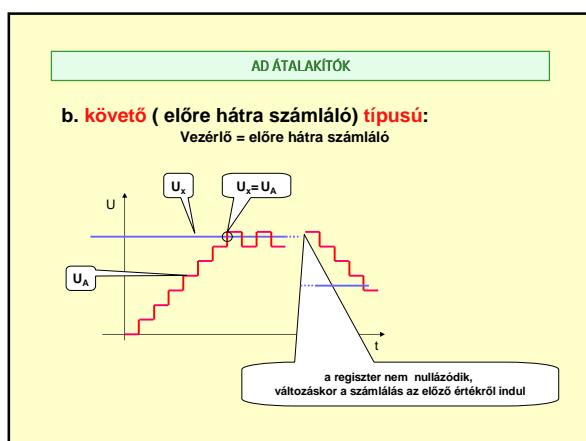
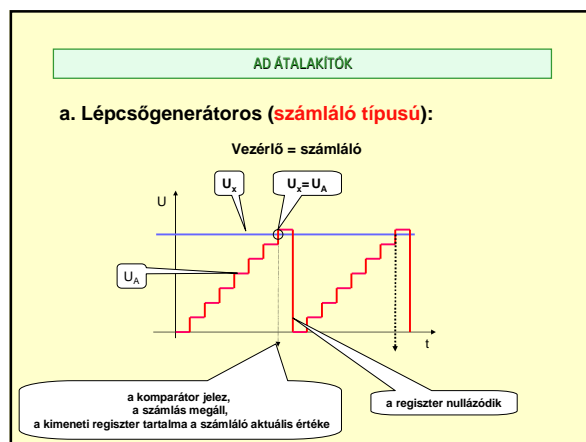
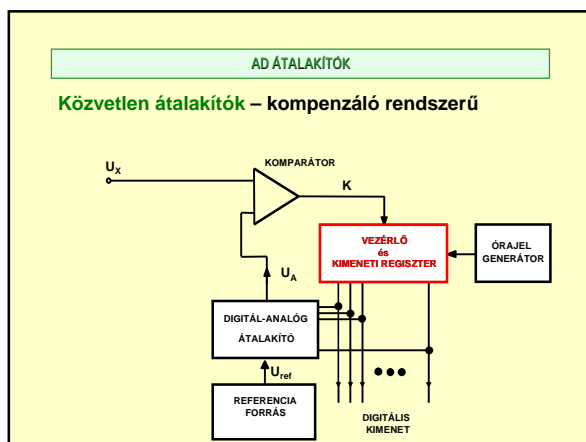
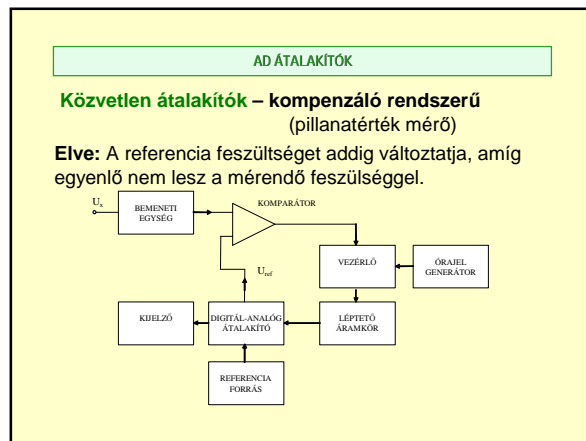
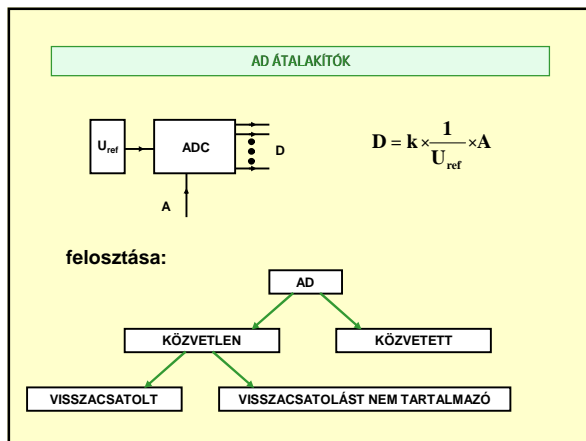
Csoportosításuk:

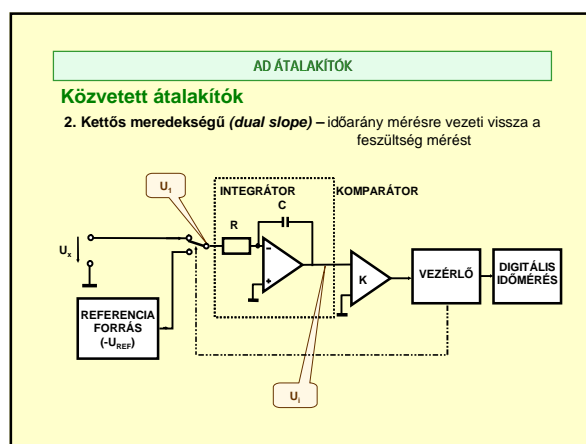
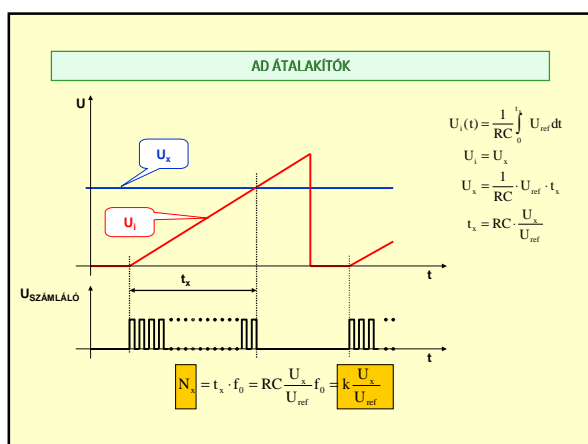
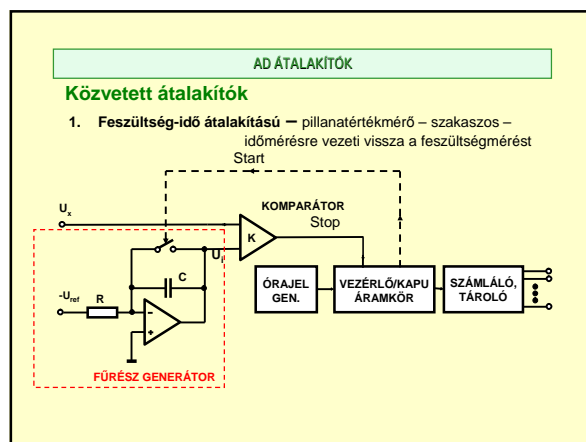
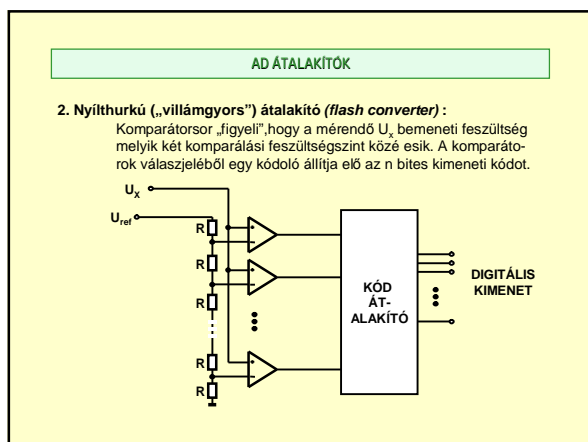
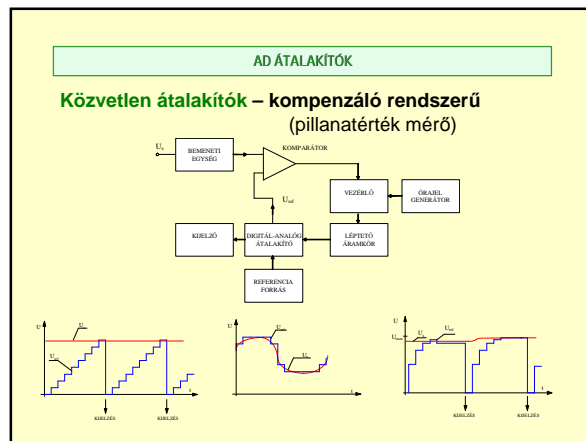
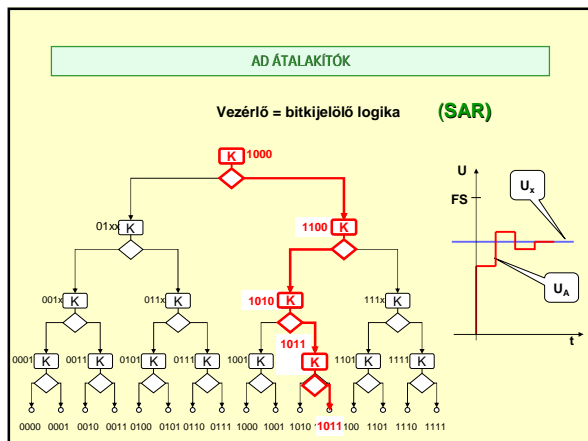
- pillanatérték mérők
- kompenzáló rendszerű
- feszültség-idő átalakításos
- átlagérték mérők
- kettős meredekségű
- feszültség-frekvencia átalakításos

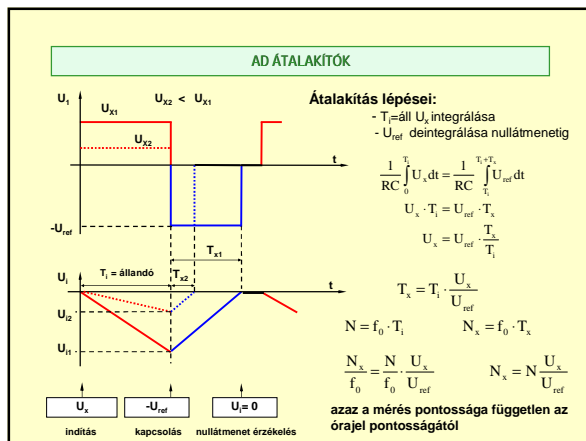
DIGITÁLIS EGYENFESZÜLTSG MÉRŐK

3. Példa:

Határozza meg T_i értékét és a mérési időt, ha $U_{ref}=10V$; $T_x=150ms$; $U_x=4,054V$!

Megoldás:

$$T_i = T_x \cdot \frac{U_{ref}}{U_x} = 150 \cdot 10^{-3} \cdot \frac{10}{4,054} = 370ms$$

$$T_{mérés} = T_i + T_x = 520ms$$

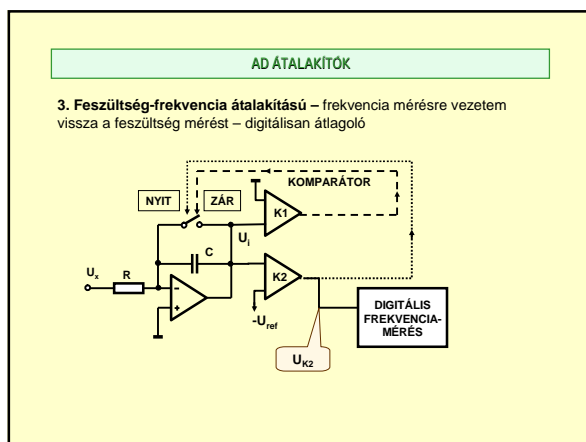
4. Példa:

Határozza meg a mérési időt, ha $U_{ref}=10V$; $U_x=4V$; $f_0=2\text{ MHz}$ és a $T_i=40000T_0$!

Megoldás: $T_i = \frac{40000}{2000000} = 2 \cdot 10^{-2} = 0,02s$

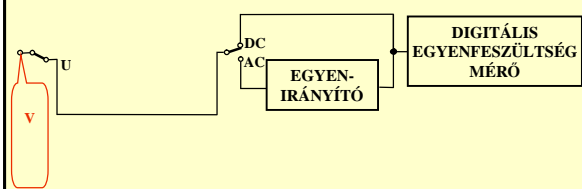
$$T_x = 0,02 \cdot \frac{4}{10} = 0,008s$$

$$T_{mérés} = 0,02 + 0,008 = 0,028s$$

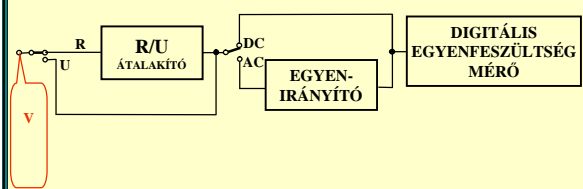

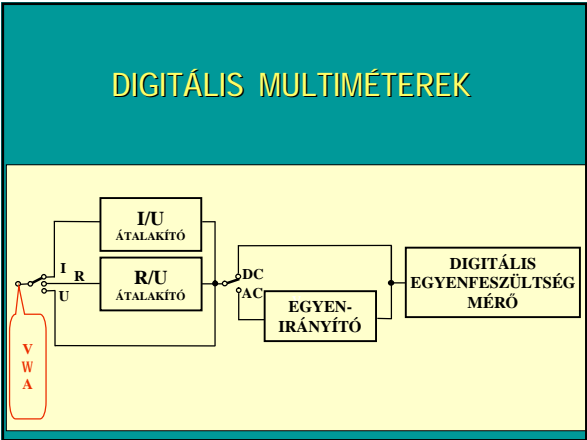
DIGITÁLIS MULTIMÉTEREK

DIGITÁLIS MULTIMÉTEREK

DIGITÁLIS MULTIMÉTEREK

EDM-89 [True rms AC coupled 0% to 100% of range]

Range	Resolution	Accuracy		Overload Protection
		@50Hz-500Hz	@45Hz-54Hz	
500mV	100µV			300V DC or 350V AC rms
5V	1mV	±(1.0%rdg + 5dgt)	±(1.5%rdg + 5dgt)	±(3.0%rdg + 5dgt)
50V	10mV			1200V DC or 850V AC rms
500V	100mV	±(2.0%rdg + 5dgt)	@45Hz-1kHz	
750V	1V			

■ Input impedance: 10MΩ (1000MΩ of 500mV range)/less than 100pF

TTL Logic Level Indication (Test level: TTL level)

Logic thresholds: Logic 1: "▲" displays at 2.3V ± 0.3V
Logic 0: "▼" displays at 0.8V ± 0.3V

■ Overload protection: 500V rms AC or 500V DC

AC + DC TRUE RMS

FESZÜLTSGESESÉT JELEZ KI

VÁLTOZÁS MÉRHETŐ (D)

MAX, MIN MÉRÉS, NAPLÓZÁS

